

Šta znademo o prvim sucima (judices, Richter) u komorskom Osijeku?

(Nastavak)

b) Suci u komorskoj gor. varoši

Kada je Osijek 1690. od komore dobio prvo municipalno uređenje (komesar Miglasch) a 1698. municipalni statut, sjedili su gornjovarošani još u podgradu turske tvrđave i sačinjavali s tvrđavom jedan municipij (die Statt und Vöstung Ossek auch einverleibte Vorstatt Vaross). Međutim su vojne vlasti odlučile, da na tlu stare turske sagrađe novu carsku tvrđavu holandskog tipa prema nacrtima ing. Maksimilijana Eugena de Goseau i u povodu toga naredile podgradcima da se presele dalje na zapad. Tako su podgradci naselili Šamačku i dugu ulicu te Podravinu i time udarili prve temelje gornjoj varoši (urbecula superior seu antiqua varosh, Ober-Varosh), koja je radi udaljenosti od tvrđave 1702. postala samostalna općina. Kako su žitelji bili autohtoni, prvi su suci domaći ljudi. O njima smo našli veoma malo podataka. Evo ih redom:

1. Nikola Gjenčević ćurcija (peronnarius) 1704—6., kojega je naslijedio njegov brat;
2. Matija Gjenčević 1707. Ne znamo za njegovu profesiju. Znamo samo, da je tragično svršio. Kada je rulja »Raca«, pristalica Rakocijevih bontovnika iz Baranje, provalila u Slavoniju, a general se Herberstein zatvorio u tvrđu, nezaštićena je gornja varoš postala plijenom pljačkaške rulje. Tom je zgodom životom platio i sudac Matija (a rebellibus mactatus). Njegova se udova Katarina 8. I. 1708. preudala za Augustina Dragutina;
3. Ivan Vojnović, užar (funicularius), 1710—14. Žena bila Marija r. Babić, koja se preudala za suca Požgaja;
4. Jakob Šumbek, vidar (chirurgus) 1735.—7., koji je umro 15. III. 1747.;
5. Gašpar Gorogled, zlatar (aurifaber) 1737.;
6. Petar Walko, brijač (barbitonsor) 1739. Za njega je u gornjoj varoši strahovito harala kuga (pestis), koja je davila i muško i žensko, i staro i mlado. U siječnju 1739. umrlo je 44, u veljači 38, u ožujku 108, u travnju 158, u svibnju 179, u lipnju 65, u srpnju 30, u kolovozu 15, u rujnu 15, u listopadu 7, u studenom 7, u prosincu 6 — svega 672 duše i varoš je opustila. Od kuge je umro i sam sudac Petar (9. III. 1739.). Njegova se udova preudala za berberina Stjepana Haynolda;
7. Tomo Petrović, trgovac (mercator) 1739. postaje sudac odmah iza pokojnog Petra;
8. Ivan Franjo Spiller, trgovac (mercator), 1740.—41., imao je ozbiljnijih sporova s gornjovaroškim građaninom Ivanom Gašparićem, o kojima govorimo na drugom mjestu. Bio je dvaput oženjen.

Prva se žena zvala Ana Marija r. Salamon, druga Magdalena Heuberger. God. 1732. vršio je službu gradskog notara u tvrđavi, 1734. bio gornjovaroški, a 1741. tvrđavski sindik;

9. Matija Herman, kožar (cerdo-Gerber) 1741.—2., austrijski je Nijemac. Znamo samo da je umro 30. IX. 1748. u 75. godini;
10. Martin pl. Požgaj, trgovac (mercator), 1743. Došao je u Osijek iz Hrv. Zagorja, jer mu zagrebački kaptol 5. II. i 21. VI. 1705. izdaje testimoniales o njegovom plemstvu. Plemstvo je 6. XII. 1670. dobio Antun Požgaj i braća Jakob i Stjepan. Naš Martin sin je Jakobov, kome je plemstvo potvrđeno 6. XI. 1752. Oženio se udovicom bivšeg suca Vojnovića, koja mu je porodila 9 djece (5 muške i 4 ženske). Bio je imućan trgovac;
11. Ivan Živković, užar (funifex) 1744.—5. O njemu znamo samo iz spora s Gašparićem;
12. Martin Ivanošić, trgovac (mercator), 1746.—8., 1755.—61., 1769.—71. Žena Klara porodila je mužu 8 djece (6 muške i 2 ženske). Od sinova oglosio se pop Antun (* 9. IV. 1748. Osijek, † 2. I. 1800. u Križevcima) kao slavonski pisac i autor *Zvekanafra* tra, i Josip Pavao, koji je bio u županijskoj službi (fiškal, viceperceptor), a 1788. iuratus civicus i commessarius civitatis. Za sebe, ženu Mariju Mlinarić te sinove Matiju, Antuna i Franju dobio je plemstvo 18. XI. 1790. — Sudac Martin umro je kao patrinus ecclesiae (crkveni otac) 15. IV. 1773. u 67. godini;
13. Daniel Marker, provizor isusovački u Aljmašu, bio je sudac 1752.—3. Umro je 24. III. 1753.;
14. Josip Gašpar Freundenblum, vidar (chirurgus-Bader) 1754. Žena Sibila rodila mužu sina Josipa (1751.) i kćer Mariju Anu (1752.). Kao udova preudala se 4. VI. 1759. za kožara Laurencija Redlsteina;
15. Josip Achter, kovač (faber ferrarius), 1754.—6., austrijski je Nijemac. Žena mu bila Marija, koja je imala 4 djece (Antuna, Gašpara, Josipa i Stjepana). Sudac je umro 8. IX. 1765. u 59. godini;
16. Nikola Roser, zlatar (aurifaber) 1765.—8. Umro je 6. VIII. 1772.;
17. Matija Turković, gumbar (nodularius) 1772.—3. Žena mu se zvala Ana, s kojom je imao 9 djece. Otac je Antuna Josipa, prvog svjetovnog župnika u gor. varoši i tvrđavi i oglašenog slavonskog pisca. Umro je 11. I. 1803. i bio pokopan u kripti crkve sv. Petra i Pavla u gor. varoši, koja je porušena;
18. Michael Georg Getzinger, kožar (cerdo, alutarius = Gerber). 1774.—9. i 1782.—6. Doseljeni je Austrijanac, koji je imao tabakanu (Gerberei) u gor. varoši i radio s 2 kalfe i 2 šegrta. Žena bila Katarina. Umro je 8. XII. 1794. u 79. godini;
19. Ignatz Deckinger, stolar (arcularius) 1780.—1. Otac mu je u donjoj varoši imao krojačku radnju, on je otvorio stolariju u gor. varoši.

c) Suci u komorskoj donjoj varoši

(Perla varosh)

O donjovaroškim sucima nemamo gotovo nikakvih podataka. Nisu nam sačuvani svi protokoli magistrata, a i ono što je sačuvano, dosta je oskudno. Jedva smo nekako kronološki složili redoslijed sudaca. Od nekih znamo samo ime i prezime.

1. I v a n A d a m W a n c h e r, činovnik solare (salis officialis), koju je komora 1704. podigla u donjoj varoši, a 1783. prenijela u gornju varoš (Solarski trg). Bio sudac 1704.—6 (?). Znamo da mu je žena bila Ana Katarina i da je u 40. godini života umro (9. X. 1712.);
2. M a t i j a P r u n n e r. 1707.—12. Za profesiju mu ne znamo. Žena mu bila Ana Marija, koja je 8. IV. 1701. rodila sina Wolfganga. Njegova pokćerka (adoptiva) udala se 4. II. 1713. za Pankracija Neubauera. Supruzi Matija i Ana Marija kumuju Matiji nezakonitom djetetu Agate Till i Ilije Čaića;
3. A n t u n A l b r e c h t, bačvar (vietor) 1712.—14.;
4. F r a n j o A n t u n M i k s c h a. 1715.—19. Žena mu se zvala Marija Magdalena, koja je 4. IV. 1713. rodila sina Franju, a 8. IX. 1715. trojke (Anu, Nikolu i Ignacija). Ne znamo niti za profesiju niti za dan smrti sučeve;
5. F r a n j o A l b e r t S c h m e i d l. (1720.—2.). Znamo samo, da mu se žena zvala Kristina;
6. I v a n J a k o b B r a u n, gostioničar (caupo), 1723.—6. U župskim maticama zabilježeno je, da je neophyta (pokršten). Mora dakle da je bio protestant, koji je u katoličkoj sredini prešao na katolicizam. Prvi je brak sklopio s Marijom Magdalenom, kćeri pivara Matije Holzleitneru 2. VIII. 1706., koja mu je porodila četvero djece. Po drugi puta se oženio 11. II. 1738. s Anom Marijom udovom Konder, s kojom nije imao djece;
7. I v a n W e n z e l B a u e r 1730.—32. Roditelji mu bili Konrad i Katarina Bauer. Otac mu bio bravar. Za profesiju našega suca ne znamo;
8. I v a n G e o r g R u m p f, kožar (cerdo), 1733.—43. Umro je 19. VII. 1779. u 85. godini. Doseljeni je Austrijanac;
9. I v a n R u m h o l d, lončar (figulus), 1736.—42. Umro 20. XI. 1749.;
10. J o s i p H e n r i k K e s s l e r 1744.—45. Žena se zvala Elizabeta. Imao je sina Vilima, koji je 2. II. 1739. sklopio brak s Antonijom Ignacija Schmidta. Sudac je umro 11. VII. 1757. u 73. godini. Doseljeni je Austrijanac;
11. G e o r g i u s n o b. G a m b a r a, trgovac (mercator), 1746.—9. Došao je u Osijek iz Albanije. Otvorio je veliku trgovinu. Oženio se Marijom rođ. Radojčić. Imao je sina Nikolu trgovca. Umro je 30. XI. 1769.;

12. J o s i p K o r n h a a s, birtaš »kod bijelog konja« (caupo od album equum), 1750.—4.;
13. I v a n B a r t o l o v i ć, trgovac (mercator), 1755.—6. Sin je Marijana Bartolovića i Dore r. Profundar s otoka (ex insula). Marijan je otvorio trgovinu u donjoj varoši, koju je preuzeo sin Ivan. Bio je oženjen Anom udovom Jakova Turuk (1740.). Ivan je prvi sudac Hrvat u donjoj varoši. Autohtoni elemenat bio je isprva analfabeta i nije mogao vršiti sudačku službu. Ivan je predak Bartolovića Tenjskih,

Za Ivanove sučije izdala je komora naredbu »da magistrat kod predlaganja donjovaroških sudaca ima jedne godine staviti u prijedlog Nijemca, druge Ilirca, treće Grka neujedinjenog, jer se pučanstvo komorske donje varoši sastoji od ova tri elementa«. (R.—27.—1755.);

14. J o s i p D o t t e, bravar (faber serarius), 1757., 1759., 1762., 1765. Imao je uglednu radnju u donjoj varoši. Izvršio je sve bravarske radnje u pravoslavnoj crkvi. Prva se žena zvala Marija Franciska, druga (1761.) Eva r. Planck. Umro je 14. II. 1774. Bio je patrinus ecelesiae (crkveni otac);
15. M i h a t N e š k o v i ć, trgovac (mercator), 1760., 1763., 1766. Mihát (1700.—1775.) bio je ugledan cincarski trgovac. Žena Marija († 1780.) porodila je mužu sina Vasilija (1740.—1816.) i Georgija (1744.—85.), te kćer Julianu. Mihát je osnivač trgovačke kompanije. Prvi je od pravoslavaca postao sudac i tu je službu vršio u tri navrata;
16. M i h a e l P e z e r o v i ć 1761.;
17. J o c a K o l a r e v i ć 1764. Drugi je pravoslavac sudac;
18. P a v a o L e o p o l d o v i ć, mesar (lanio) 1774.;
19. P a v a o K i l i n g e r 1776. Znamo samo, da je bio aedituus ecclesiae (mežnjar). Umro je 12. IX. 1776.;
20. J e f t i m i j e K o i ć, trgovac (mercator) 1778.—80. Bio je ugledan cincarski trgovac u donjoj varoši (1715.—1811.). Bio je tri puta oženjen. Imao je 4 djece (Vasilija, Georgija, Jeftimije i Anu). Dne 15. XII. 1783. dobio je plemstvo i predikat »de Feregháza). Treći je pravoslavac sudac i uvijek se potpisuje »Stadtrichter«;
21. J u r a j Č u r ć i ć, kožar (cerdo) 1786.

I. B.